

Els socialistes balears es troben en un moment ple d'incerteses, tot esperant que el congrés els marqui la ruta que han de seguir en el futur.

Nit electoral del 22 de maig passat. Seu del govern. El conseller de Presidència (PSOE), Albert Moragues, confessava a EL TEMPS que estava desolat per les dades que evidenciaven una victòria absoluta del PP arreu de les Illes, tant als consells insulars (excepte al consell-ajuntament de Formentera) com als principals municipis illencs. I, naturalment, també al Parlament balear. Davant aquell desastre per al PSOE, Moragues no dubtava que “tots els que hem estat al capdavant del partit i de les institucions som responsables d'aquest resultat i ningú no hauria de continuar” dirigint el PSOE.

No tothom ho veia igual. Dies després, Francina Armengol –presidenta del Consell de Mallorca i secretària general de la Federació de Mallorca del PSIB-PSOE– deia en una entrevista radiofònica que les raons del desastre socialista calia cercar-les en la crisi i en Zapatero i que “no hem de continuar flagel·lant-nos”. Val a dir que Armengol aspira a ser la secretària general del PSIB.

Lluny d'esdevenir-se allò que desitjava Moragues, la direcció executiva del partit va fer pinya. Radicalment. Només a Palma s'aixecaren algunes veus, com la de la batllessa Aina Calvo, reclamant actuacions immediates del partit arran del desastre electoral. Però la consigna fou esperar. Arribava de la direcció espanyola. Que ningú no es pogués. Res de congressos extraordinaris –com una part del PSOE de Palma reclamà–, res d'aparença de bregues internes. Tothom a remar en la mateixa direcció: les futures eleccions espanyoles.

La direcció balear, a més, arribà a un pacte pel qual el secretari general, Francesc Antich, se n'anava a Madrid com a senador en representació del Parlament balear. Igual com Josep Montilla, si bé en el cas de Catalunya ha estat molt criticat que un ex-president acceptàs un càrrec tan devaluat, mentre que a les Balears a ningú no li ha importat que Antich ho fes. Joana Barceló i Antoni Diéguez passaven a ser membres de la mesa del Parlament, les

Sense nord

direccions insulars d'Eivissa i Menorca quedaven com estaven i, sobretot, Armengol assumia la direcció del grup parlamenti i, a la pràctica, el lideratge del PSIB-PSOE. Aquest pacte, tàcit o exprés i mai no reconegut per ningú però ben evident, deixava doncs el camí aplanat perquè Armengol assumís la secretaria general al pròxim congrés. Pareixia que tot era escrit i que, passàs què passàs durant els mesos següents, res no canviaria.

Diferents candidats. A principi de juny, amb la boca petita, alguns socialistes començaven a explicar que Zapatero ja no aguantava més la pressió i que finalment el candidat als futurs comicis seria Rubalcaba. I ho contaven amb esperança. Al juliol, el president espanyol anuncia l'avançament electoral al 20 de novembre. Les bases del PSOE illenc recuperaren una mica d'optimisme gràcies

al candidat. L'efecte Rubalcaba, que en deien alguns. Els resultats demostraren que no existí mai tal efecte però serví perquè la guerra per a assolir el poder intern al PSIB-PSOE quedàs, si no ajornada, sí més oculta. Ara la prioritat eren les eleccions. Així i tot, es continuava notant tensió interna.

Durant l'estiu, Ramon Socias, encara delegat del govern espanyol a les Balears, anuncià que estava disposat a lluitar per ser cap de llista a les eleccions espanyoles. Era la constatació pública de les divergències internes. Grups de crítics diversos comencen aleshores a demanar la convocatòria d'unes primàries per a triar el cap de llista. La direcció se sent pressionada i, a la fi, anuncià, per boca de la portaveu Rosamaria Alberdi, “unes primàries no vinculants”. Poc després se sabé que, en realitat, no eren primàries, sinó que cada agrupació podria elegir –sense que la votació fos vinculant– entre els aspirants que es presentassin a ser número 1. I llavors la direcció, com sempre, triaria.

Tot d'una es va veure que Pablo Martín era el candidat preferit de la direcció, en general, i molt especialment d'Armengol. La lluita, doncs, s'establia entre Martín i Socias. Després de les pertinents votacions de les agrupacions, Martín va ser el guanyador per una majoria àmplia tot i que el suport a Socias –sobretot a Palma– deixà veure una contestació relativament important.

Aina Calvo, ex-batllessa de Palma, va reclamar que el PSIB-PSOE actuàs immediatament per a esmenar els mals resultats a les eleccions municipals i autonòmiques.

Francesc Antich, ex-president balear, ara és senador. Francina Armengol, ex-presidenta del Consell Insular de Mallorca, es prepara per a ser secretària

Després del 20N. Els resultats, terribles, del 20 de novembre foren com ploure sobre banyat. El PSIB-PSOE s'enfronta ara al pitjor panorama de la seva història. Del cel a l'infern en tres anys. El 2008 gaudia de més poder institucional a les Balears que mai no havia tingut –presidència del govern, de tots els consells, ajuntament de Palma...– i estava en consonància amb allò que se suposava que era el *govern amic* de Zapatero. Millor, impossible. Ara és tot a l'inrevés. Encara pitjor: és la vegada que menys poder institucional té a les Illes perquè no governa ni tan sols a cap ajuntament mitjà.

En aquestes circumstàncies, ha d'encarar el pròxim congrés, al qual Francesc Antich no es presentarà per a ser reelegit. La raó no són les derrotes electorals, ni que hagi dimitit –que no ha estat el cas: ni ell ni cap dirigent del PSIB-PSOE no

s'han sentit responsable dels desastres a les urnes–; la raó és que els estatuts del partit preveuen que el secretari general només pot optar a tres mandats consecutius. Antich els ha exercits: 2000, 2004 i 2008. Per tant, senzillament no pot continuar.

L'obligatorietat de substituir el secretari general va fer que, d'ençà del darrer congrés (2008), al PSOE illenc tot anàs adreçat a la substitució d'Antich per part d'Armengol. Bé, tot, tot no. Perquè les federacions de Menorca i d'Eivissa, a més d'algunes agrupacions de Mallorca, no veien Armengol amb bons ulls. Però el guió ja era escrit i les possibilitats de reescriure'l eren pràcticament nul·les. Armengol controlava, i controla, la federació socialista de Mallorca i la major part de les agrupacions locals mallorquines. Conseqüentment, tenia assegurada la majoria de delegats al futur congrés.

És a dir, l'elecció. Els resultats electorals tan desastrosos, emperò, no podrien alterar allò que hi havia escrit?

Grups enfrontats. A hores d'ara, tot és una incògnita en el si del PSIB-PSOE. Els fidels a Armengol ja es mouen per a preparar la seva candidatura. Per una altra banda no hi ha grups gaire ben definits contra l'*oficialitat*. Hi ha una mena d'acord tàcit pel qual ningú que aspira a liderar el PSOE no ho diu obertament. Igual com passa en el cas del congrés federal. De fet, la secretària general del PSOE de Palma, Aina Calvo, ex-batllessa, deia no fa gaire que ara no s'ha de parlar de la "qüestió de noms". Però fou contestada a fòrums digitals per companys de partit que reclamen justament "un canvi de noms". Val a dir que Calvo ha signat un manifest de suport a Carme Chacón, que tampoc no

general del PSIB-PSOE. Ramon Socias, ex-delegat del govern espanyol, també hi podria aspirar.

és oficialment candidata a res. A hores d'ara, hi ha molta agitació interna però poc definida quant a organització de grups. Si més no, de grups diferents de l'oficialista que tothom dona per fet que serà encapçalat per Armengol. Ella manté, com s'ha dit, el control de la poderosa federació mallorquina. Per tant, *a priori*, té assegurada l'elecció. Tanmateix, el fet que a les votacions per a encapçalar la llista electoral Socias tingués un suport notable a Palma i en alguns pobles obre la possibilitat que si hi hagués un sol candidat crític portés una sorpresa. Tanmateix, seria una condició imprescindible que obtingués el suport de les federacions menorquina i eivissenca, a més d'algunes importants agrupacions mallorquines. Difícil, però possible, si més no teòricament. Però passa que la dispersió crítica va a favor d'Armengol.

En aquests moments, hi ha diversos àmbits crítics. Un s'expressa a través de la xarxa, al lloc tancat Debat en Xarxa, on es discuteix amb vehemència la necessitat d'una nova organització del partit diferent i d'uns nous lideratges –balear i insulars– a càrrec de gent jove que substituïsquien els actuals dirigents. I, contra aquesta tesi, hi ha els qui donen suport a Armengol i que troben que el PSOE “a Mallorca” –no a les Balears ni a Palma, només a Mallorca, és a dir sota la responsabilitat d'Armengol– “està molt bé”.

Hi ha un altre grup crític localitzat a Calvià. Té una forta relació amb la UGT i debat periòdicament sobre la situació del partit. Tot amb tot, la direcció de l'agrupació d'aquest municipi dona suport a Armengol.

També hi ha el grup de Socias, que, per ventura, podria tenir la temptació de

presentar-se a la secretaria general. Sobre això, s'han fet tota mena de conjeitures, perquè el seu darrer discurs com a delegat del govern espanyol –a l'acte de commemoració de la Constitució, el 6 de desembre– fou molt d'esquerres, molt en línia d'un candidat intern del partit. Ell ha arribat a dir que “no descarta res”, però, igual com Calvo –pressionada per grups no organitzats de militants i simpatitzants perquè es presenti contra Armengol–, de moment no mostra la cartes.

Un dels eixos ideològics a debat entre tots els grups crítics és el suposat *nacionalisme* d'Armengol. Alguns li critiquen que una direcció encapçalada per ella tindria allò que aquests grups consideren un handicap: voler ser sovint tan nacionalista com el PSM, segons que ha dit algunes vegades Socias. Anima aquesta crítica la suposició que, a les darreres eleccions espanyoles, el PSIB va perdre bastants vots a favor d'UPyD –uns 15.000, un 20% del total de la pèrdua, segons algunes anàlisis. Si hi hagués una sola candidatura crítica, sembla que encarnaria un projecte de partit que no defensaria la llengua i la cultura de les Illes Balears com ho ha fet fins ara el partit d'Antich i d'Armengol.

Malgrat tota l'ebullició interna, a hores d'ara no es pot assegurar que hi hagi de veres una confrontació. Perquè els crítics no són unitaris i la manca d'acord entre ells podria fer que al final no es presentàs ningú contra la candidatura oficial, o bé que qui es presentàs no tingués ni la més mínima possibilitat de fer cap nosa a la candidatura oficialista. Fins i tot no es pot descartar que els diversos grups cerquin un acord de mínims que pogués evitar una guerra fratricida. Si fos el cas, l'acord segurament consistiria a triar com a futur màxim responsable una persona jove, preferentment dona.

Tampoc no es pot negligir la possibilitat que el futur congrés del PSIB-PSOE es tanqui en fals, indistintament de qui sigui elegit com a nou secretari general. I que tota la tensió es reactivi quan arribi el moment de triar el cap de llista a les eleccions balears del 2015. Segons els estatuts vigents, s'hauria de triar a través primàries, sempre que hi hagués més d'un candidat.

Miquel Payeras